

ga bei bibliografija), tirti senąjį baltų-slavų bendrybių klodą (socialinę leksiką, drevininkystę bei bitininkystės terminus ir kt.), tyrinėti baltų-slavų paribio toponomastiką (sinchroniniu ir diachroniniu planu), nušviesti kalbinę situaciją bei interferencijos procesus baltų-slavų kontaktinio arealo zonoje.

3. Numatyti (iš anksto ištyrus galimybes) specialų tarptautinio bendradarbiavimo pobūdžio pasitarimą, kuriame būtų apsvarstyti tyrinėjimų planavimo klausimai (konkretūs darbų vykdytojai, redkolegija, detali programa, terminai, leidybos vieta ir kt.).

4. Kasmet leisti dabartinės apimties „Балто-славянские исследования“, koordinuojantį šios srities leidinį.

5. Atsižvelgiant į tai, jog Slavistikos ir balkanistikos instituto Struktūrinės tipologijos sektoriaus plane yra tema, skirta baltų-slavų kontaktų tyrinėjimui, prašyti Instituto direkciją imtis žygių baltų-slavų kalbotyros kadrams rengti (per Sektoriaus aspirantūrą).

6. Paremti Baltų-slavų santykių tyrinėjimo komisijos, priklausančios Tarptautiniam slavistų komitetui, iniciatyvą ir nutarimą, priimtą Kijeve IX tarptautiniame slavistų suvažiavime, jog tikslinga organizuoti baltistikos mokyklą-seminarą slavistams Vilniuje ir Rygoje.

Z. Zinkevičius

VALENTINAS KIPARSKIS

1983 m. gegužės 18 d. mirė Suomijos mokslų akademijos garbės narys, ilgametis Helsinkio universiteto profesorius Valentinas Kiparskis. Šio mokslininko netekimas skaudus smūgis Suomijos kalbotyrai, ypač slavistikai ir baltistikai.

V. Kiparskis (Kiparsky) gimė 1904 m. liepos 4 d. Peterburge. 1926 m. baigė Viborgo realinę žemdirbystės ir prekybos mokyklą (Viipurin Realikoulu, Maanviljelys- ja Kaup-palyseo). Tais pačiais metais pradėjo studijuoti Helsinkio universitete, iš pradžių romanų, vė-

liau germanų, klasikinę filologiją, sanskritą, lyginamąją kalbotyrą ir slavistiką. Jo slavistikos studijoms vadovavo žymiausias suomių slavistas ir baltistas Josepis Mikola (Mikkola). 1929 m. pabaigoje išlaikęs magistro egzaminus, kaip Čekoslovakijos stipendininkas, V. Kiparskis išvyko į Prahą. Čia 1930–1932 m. studijavo čekiškame ir vokiškame Prahos universitete. Tarp jo mokytojų buvo čia ir nemaža baltistikai nusipelnęs čekų kalbininkas Oldržičas Hujeris. Studijuodamas Prahoje, V. Kiparskis gerai susipažino su Prahos ligvistinio būrelio idėjomis.

1934 m. lapkričio 7 d. Helsinkio universitete V. Kiparskis apgynė daktaro disertaciją apie bendraslaviškus germanizmus („Die gemeinславischen Lehnwörter aus dem Germanischen“. Helsinki, 1934). Tai buvo labai vertingas tyrinėjimas, kuriame V. Kiparskis sėkmingai pritaikė didžiojo danų kalbininko Vilhelmo Tomseno (Thomsen) skolinių tyrinėjimo metodiką.

1936 m. buvo paskelbta V. Kiparskio studija „Svetimi elementai Pabaltijo vokiečių kalboje“ („Fremdes im Baltendeutsch“. – Helsinki, 1936). Šioje studijoje V. Kiparskis nagrinėjo Estijoje ir Latvijoje vartotos vokiečių kalbos ypatybes. Tyrinėti šią problemą suomių mokslininkui ypač padėjo tobulas latvių ir estų kalbų mokėjimas.

1935–1938 m. V. Kiparskis tobulinosi Rygoje, Latvijos universitete, kur klausė Janio Endzelyno, Ernsto Blesės paskaitų. Karaliaučiaus universitete jis taip pat lankė baltisto Jurgio Gerulio paskaitas.

1938 m. V. Kiparskis buvo paskirtas Helsinkio universiteto baltų ir slavų filologijos docentu.

1939 m. išleidžiamas svarbiausias V. Kiparskio baltistikos srities tyrinėjimas – didžiulė monografija „Kuršių klausimas“ („Die Kurenfrage“. – Helsinki, 1939). Šioje monografijoje autorius paskelbė visą iki tol žinomą medžiagą, kuri vienaip ar kitaip galėjo būti susijusi su šia išnykusia baltų gentimi.

Suomių kalba V. Kiparskis paskelbia ir keletą stambių rusų literatūros tyrinėjimų, vadovauja Helsinkio universiteto rusų kalbos ir literatūros katedrai.

1952–1955 m. V. Kiparskis – Birmingamo (Anglija) universiteto ordinarinis profesorius.

Pasitraukus į emeritūrą Maksui Fasmieriui, 1958–1963 m. V. Kiparskis vadovauja Vakarų Berlyno universiteto slavistikos katedrai ir seminarui. Nuo 1963 m. jis vėl profesoriauja Helsinkio universitete.

Paskutiniaisiais gyvenimo dešimtmečiais V. Kiparskis ypač sėkmingai darbavosi slavų kalbotyros baruose. Pirmiausia čia minėtinas kapitalinis jo veikalas – trijų tomų „Rusų kalbos istorinė gramatika“ („Russische historische Grammatik“. – Heidelberg, 1963–1975). Tiek dėl gausiai operuojamų baltų kalbų faktų, tiek ir tyrinėjimo metodikos šis kalbininko darbas labai svarbus ir baltistikai. Skirtingai nuo kitų mokslininkų panašios srities veikalų, V. Kiparskis 3-čią šio veikalo tomą paskyrė rusų kalbos leksikos istorijai. Mat leksikos, ypač etimologijos, problemos V. Kiparskį domino visą gyvenimą.

V. Kiparskis yra paskelbęs nemažą straipsnių, kuriuose taip pat nagrinėjo baltų kalbų žodžių kilmę, baltų kalbų santykius su suomių ir slavų kalbomis.

V. Kiparskis buvo aktyvus „Baltisticos“ žurnalo bendradarbis. Iš čia paskelbtų jo straipsnių ypač vertas dėmesio „Bendraties objekto nominatyvas slavų, baltų ir Pabaltijo suomių kalbose“ („Das Nominativobjekt des Infinitivs im Slavischen, Baltischen und Ostseefinischen“. – *Baltistica*, 1969, 5(2), p. 141–148).

Helsinkio universitete V. Kiparskis yra dėstęs lietuvių, latvių ir senovės prūsų kalbas. Jis buvo ir aktyvus Tarptautinės baltų-slavų santykių tyrinėjimo komisijos narys.

V. Kiparskis – ne tik žymus mokslininkas, bet ir reto talento poliglotas. Jis palaikė artimus santykius su mūsų respublikos filologais. Rūpindamasis baltistikos ateitimi Suomijoje, stažuotis į Vilnių jis buvo atsiuntęs ir savo mokinį Karį Liukoneną (Liukkonen), kuris jau taip pat yra paskelbęs įdomių darbų iš baltistikos srities.

A. Sabaliauskas, Z. Zinkevičius